A Geréb századik lépése

Az otthonszülés személyi és tárgyi feltételeit szabályozni igyekvõ rendelettervezet részletekbe menõen ecseteli, hány steril tûnek kell lennie a bábatáskában. Közben a bábák és dúlák legfontosabb alapfelszerelésévé a láthatósági mellény lépett elõ – ebbenjárnak ugyanis tüntetni a bábai modell elfogadtatásáért, az otthonszülés törvényi szabályozásáért. Végsõ soron a nõk és gyermekek emberi jogaiért.

Dr. Geréb Ágnes letartóztatása után példátlan hazai és nemzetközi civil összefogás indult. A mozgalom kiterjedtsége és ereje minimum meglepte a hatalmon lévõket. A vezetõszáron, bilincsben rángatott törékeny asszony képe bejárta a hazai és világsajtót, és állásfoglalásrakésztette a közvéleményt.

A szükségtelenül eltúlzott intézkedések még azokat is a bebörtönzött Geréb oldalára állították, akik nem pártolják az otthonszülést, vagy akiket nem érdekel a téma. A Geréb Ágnessel szemben alkalmazott bánásmód – mint annyi hasonló esetben – éppen az ellenkezõ hatást váltotta ki, mint amit vártak tõle: megfélemlítettség helyett szolidaritást, bujdosás helyett összefogást, hallgatás helyett demonstrációk sorozatát.

A tiltakozási hullám

utcai megjelenése októberben, a Dr. Geréb Ágnes letartóztatása utáni napon kezdõdött a NEFMI (volt Egészségügyi Minisztérium) elõtt. Folytatódott a bíróságtól a Parlamentig fölállított élõlánccal, ezt követte a fáklyás felvonulás „Semmelweis Anyákmegmentõje Ignác” szülõházáig (ma Orvostörténeti Múzeum). A Fiatalok a Szabad Szülésért flashmobot, kiállítást és beszélgetést szervezett a Gödörben az Emberi jogok világnapján. Mindeközben Nonstop Tüntetés zajlott a Legfelsõbb Bíróság és Legfõbb Ügyészség épülete elõtt, ahol – az egyre cudarabb idõjárás ellenére összesen mintegy félezer – aktivista kétóránkénti váltásban biztosította a folyamatos jelenlétet molinókkal, transzparensekkel. Zömében várandós vagy szoptatás anyák álltak bokáig a hóban. További bizonyíték a civil összefogás erejére, hogy már aznap megindult a folyamatos tea-, kávé-, kakaó és pogácsaellátmány, tonnaszám érkeztek a sütemények, heti kétszer egy kifõzde látta el ebéddel a tüntetõket. Az akcióba Ékes Ilona Fideszes parlamenti képviselõ és Soma is bekapcsolódott, médiaeseményt kerekítve a látogatásból. Idõközben szervezettebbé vált az adománygyûjtés is: képzõmûvészek önzetlen összefogásából született meg és fogyott el pillanatok alatt a Születésnaptár elsõ adagja, különféle kitûzõk és matricák készültek és keltek el százszámra.

Az ezekben a napokban zajló 16 akciónap a Nõk Elleni Erõszak Ellen címû programsorozat központi témájává emelte a szülést és a bábák üldözését. Számos beszélgetés, filmvetítés, kiállítás szervezõdött a nõk önrendelkezési joga, a szabad szülés, a szülõszobai erõszak gyakorlata, illetve Dr. Geréb bebörtönzése köré. A Semmelweis Mozgalom szervezésében lezajlott egy konferencia az anya- és bababarát szülészeti ellátásért, ahol 200 szakmabeli és érdeklõdõ értekezett a szülészet újjászületéséről az MTA falai között.

A fõvárosi nyilvános megmozdulásokon kívül

szolidaritási akciók szervezõdtek országszerte Gyõrtõl Kecskemétig és Debrecenig és a világ számos pontján Cseh-, és Írországban, Angliában, Szlovéniában, Észtországban, Dél-Afrikában és az Amerikai Egyesült Államokban is. Cikkezett a Guardian, hírt adott a BBC.

Személyesen látogatott Magyarországra, szólalt föl és adott interjúkat a bábaságot támogató Marsden Wagner neves kaliforniai perinatológus és perinatális epidemiológus, aki 15 évig volt a WHO Nõk és gyerekek Egészségéért részlegének igazgatója. Interjúkban és nyilatkozatokban sürgette a szülészeti reformot prof Lesley Page, aki igazságügyi szakértõként és kormányzati tanácsadóként dolgozik bábai szülészeti területen több mint húsz éve Nagy-Britanniában, Kanadában és Írországban. Velük együtt harminc nemzetközi szakember „követelte tisztelettel”, hogy a magyar hatóságok azonnal engedjék szabadon Dr. Geréb Ágnest, hogy függesszenek fel minden bûnvádi eljárást a

bábák ellen egészen addig, amíg a tervezett intézeten kívüli szülés szabályozása hatályba nem lép, továbbá hogy a szabályozás kidolgozásába vonjanak be nemzetközi és/vagy magyar szakértõket, akik rendelkeznek az intézeten kívüli szülés tapasztalatával.

Számos hazai és külföldi szervezet tiltakozott, petíciók és nyílt levelek születtek, amelyeket a legfõbb magyarországi politikai szereplõknek címeztek (ezek kevés kivételtõl eltekintve szokás szerint válasz nélkül maradtak). Az állampolgári jogok országgyûlési biztosa bírálta a láb- és kézbilincs alkalmazását. A budapesti rendõrfõkapitány fegyelmi eljárást indított a doktornõt meztelenre vetkõztetõ és testüregi motozásnak alávetõ rendõrök ellen. Az Országgyûlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága vizsgálódik és állásfoglalást fogalmaz. Dr. Geréb ügyvédei a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bíróságához fordultak: annak megállapítását kérik, hogy október 5-i õrizetbe vétele és elõzetes letartóztatása jogsértõ volt továbbá sérült a fegyveregyenlõség elve.

A változatos akciókat mintegy megkoronázta a Szülés valódi természete címû vándorkiállítás megnyitója a Képviselõi Irodaházban (!), illetve ugyanaznap este a – házi õrizet hírére spontán örömünneppé átalakult, Dr. Gerébnek szóló – születésnapi éneklés a Nagy Ignác utcai büntetés-végrehajtási intézet elõtt. Másnap Dr. Gerébet házi õrizetbe engedték.

Az akcióknak köszönhetõen biztosított volt a folyamatos sajtójelenlét és ennek – a Geréb Ágnesre nézve kedvezõ fordulat kiharcolása mellett – több, ma még nehezen mérhetõ következménye van. Például egyre szélesebb körben terjed a forradalmi gondolat, hogy a szüléssel kapcsolatos kérdésekben egyedül a nõnek van joga dönteni. Méghozzá informált döntésre van joga.

A WHO ajánlása eddig is világosan fogalmazott a javasolt, kerülendõ és megfontolandó szülészeti eljárásokról. Az újdonság nem ebben van, hanem abban, hogy az események kapcsán ezek most végre szélesebb körben is ismertekké válnak.

Ahogyan azt a fenyegetett bábák 12 pontjukban leszögezik: „A mai otthonszülés nem visszalépés õsanyáink idejébe, hanem elõrelépés, ami azon alapszik, hogy egy európai országban, mint Magyarország, az egészségügyi és szociális háttér lehetõvé teszi, hogy a szülés túlélése mindkét fél részére az alap legyen és nem a végcél. (…) Az a szemlélet, hogy a szülésben túl kell lépni a puszta túlélésre való törekvésen nem csak az otthonszülõk jogos elvárása, hanem minden kórházban szülõ nõé is, ezért nem nevezhetjük az otthonszülést csak évi néhány száz nõ magánügyének.”

Az utóbbi két hónapban egyre több fejben fogalmazódott meg a kétely, hogy a normális élettani szülésnek nem része, ha a doktor úr üvöltözik a szülõ nõvel, ha a saját kényelme érdekében mesterségesen gyorsít egy normális élettani folyamatot (dominó-elv alapján komplikációk sorozatát indítva el ezzel), ha az elsõ percekben elszakítja az újszülöttet az anyjától csak azért, hogy megmérje a súlyát, lemossa róla az értékes magzatmázat és csöveket dugjon az össze testnyílásába.

Megszaporodtak a kórházi tragédiákat nyilvánosságra hozó cikkek ....

Pálmai Kata cikke a coMMMunity-n folytatódik.